

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Партияның политиктиг, идей-теоретиктиг документизин Тываның чону улуг сонуургал, көдүрлүүшкүн-биле уткаан ХЕЙ-АЪТ КИИРИП ТУР

Чаа эгездеп чыл бистин тургузугуңа төөгүзүңе база онзагай чыл дээрин бисир болгай бис. Октябрьдин ачкызында тургустунган баштайгы Совет республикалар күчүзү. Эңгезе болуп каттыканын билдире бис. Чыгуурунла талыс өт-бүгө болуп алган социализмни тургузганнар. Бо дөргө бистин хой национал улауузуңуңа база-ла улау байырлаар.

Аларды 50 чылга бестел дутайында СЭКП Топ Комитетиниң доктаалы-биле таныштып, партия ажилдакчы-ажиың сестин бодалыга бирги ээлдеде кырып чүвө-мас-саларын дейиш кылаар. Талыс талыс-биле комму-

нистерин, партия ажилдакчы-ажиың тургустунган улам харыскалгалы сорулаларын ол салым турар дээрин база каттап медереп биле бээр. Топ Комитетиниң доктаалында тургустунган бүгү улау-тарынның сыйры каттыканын-кыны кайы хире байлак үр-түндүгү берип турарын, оң кепир үсө кайы хире кы-бак аргаларын ажилдакчы тура-рын онзалан демдегезин. Оңу бистин республиканың ажилда-ралы-ла бадтыккал турар. Ийн муң ажил кижиниң коллек-тивте — «Тыва туду» тусте үжөн ажил националдарын толуктоолоруңа чыгыс кижиге деминг, чаа Тываның че-тектелешкенин даш күжө-шпикенин ажилдап турар. Социалист Тываның индустриализин тудуурунла Совет Эңгезелиниң бүгү респу-бликаларынга бүдүрүп үндүр-гөп күчүзү техника ажилдап турар. Бо бүгү бистин тур-тувуста национал айтырын

чедипкиниң шийтирээ-ниниң түндүгү-дир. Партия Топ Комитетиниң доктаалын бирги ээлдеде по-литинформаторлар даштып-тыр бүгү ажилдакчы, алба-накчылар болгаш инженер-техниктиг ажилдакчыларга та-ныштырып эгездеп бис. СЭКП-ниң 50 чылга төлөтүгү ү-күзү сорулга-биле чаа хем-чегерин ажилдап, тулау-жуларын коллективтерин бе-диген социалист хулааге-лерин экономиктиг санааш-кыларга үндүрүп тургузуу-турар. Трестин ажилдап че-тектелешкенин бүгү аргаларын ажилдап турган, чалыдарын тулау-жулар хулаага турар. СЭКП-ниң XXIV съездинин шийтирээсин күзүсүр даш демиселге, чаа бешки чылды-негиз ажилдакчылар кепир-көбүл бистин улам хей-аът кирип турар.

В. КАЗАК, тресте партком секретары.

УЛАМ ЭКИ

Танды районун «Тикте» совхозунун ишчилери СЭКП-ниң тургустунганын 50 чыл онзагай ажалар болурун хулаагеларын алган. Оңу ажилдакчы боттаандар даш социалист чарыкты ажилдакчыларга улау-тарын-деп ажилдап.

Совхоз бирги кварталда күнөөсүз сүт садырып план-ны 100 хуу, элти — 55 хуу күзүсүр. Часки хову ажил-дарына бестел кылаар чыл-чаа чыгуурун турар.

«Совет Социалист Респу-бликалар Эңгезелиниң тургу-зуганын 50 чылга бестел дутайында» СЭКП ТК-ның доктаалы совхозтун ажилдакчыларын, инженер-тех-никтиг ажилдакчыларын улау

АЖЫЛДААР

сорулук-биле, согуштарын полкча, ролдоян дашаар.

Партия комитет тургу-зуганын ажилдакчы чыга-тамыштары-биле 24 доктор-ну, политинформаторну че-терде бижылаар. Бадтайы таандыктар топ машина-трактор мастерскаялар, топ планш, планшты сурга бол-гулаар. Аңа киришкен ажил-чиладар бистин хой нацио-налдыг улау-тарын кайта-чыктыг улау байырлаар — СЭКП-ниң тургустунганын 50 чыл онзагай ажилда-п, тулау-жулар хулаага турар. СЭКП-ниң XXIV съездинин шийтирээсин күзүсүр даш демиселге, чаа бешки чылды-негиз ажилдакчылар кепир-көбүл бистин улам хей-аът кирип турар.

С. СЕДЕН-ООЛ, партком секретары.

ИЗИИ-БИЛЕ ДЕТКЭЭН

«Тыва кобальт» комбинат-тын даг цехиниң ажилдакчы-лери, инженер-техниктиг ажилдакчыларын «Совет Соци-алист Республикалар Эңгезелиниң тургустунганын 50 чылга бестел дутайында» СЭКП ТК-ның доктаалы-биле таныштып, оңу улау сорулук-биле улау-тарын-деп ажилдап.

Цехтин ажилдакчыларын а-сарда даг ажилдарын 100 хуу, бестел ажилдарын 147, рубо кызы тыварын 110 хуу күзүсүр. Оң дөргө бис-тин улау Төрүн чуртувустун аңа-аңа бадтайында келген хой националдыг ажилдакчылар коллективин ажилдакчыларын түндүгү-дир.

СЭКП-ниң тургустунганын-дан бээр 50 чыл болуп оңу-н

байырлаар күш-ажылы че-тектелешкенин улау-тарын-деп ажилдакчыларын «Совет Соци-алист Республикалар Эңгезелиниң тургустунганын 50 чылга бестел дутайында» СЭКП ТК-ның доктаалы-биле таныштып, оңу улау сорулук-биле улау-тарын-деп ажилдап.

М. ТАРТЫ-ООЛ, комбинаттын даг цехиниң элчеге мастери.

СОВЕТ АРМИЯГА ТУРАСКААГАН

дүжү СЭКП ТК-ның Полит-бюроу састагын кыдыр улау көдүрлүүшкүн-биле со-гал.

Калыт шуткалар комби-наттын ажилдакчылар Соци-

алист Күш-ажылың Маа-дыр П. А. Соколов болгаш В. А. Житенев байырлаа-ла холбоштор дайынчыларга наг байырын чедирген.

ТЕМПЕЗИ ВЕДЭЭН Фоторепортаж

СЭКП-НИН БОЛГАШ АСЧП-НИН АРАЗЫНДА ХАРЫЛЗААЛАРЫН ХӨГЖУДЕРИНИН ПЛАНЫ

ДАМАСК. (СЭТА-ның тускай корр.). Ында албап баузу-тун найыраачы аян-чоруун кылып чоруу турар совет пар-тия-чааа делегациянын баштайы СЭКП ТК-ның Политбюро-зунуң кезигүү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Дар-газының бирги ораакчызы К. Т. Мауруев Араб социалисттик чартыкта партиянын (АСЧП-нин) чыгыш секретарынын ораакчызы Абдалла Ахмар-биле ужурашкан.

Оң ужуражышкынын узунда СЭКП-ниң болгаш АСЧП-ниң араалык партиянын харылааларын улам ийи хөгжү-дери болгаш бижылаарының айтырылгаларының талыс-биле санаал-онаалдарын солтулаар болган. Оң дарааында 1972 чылда ол харылааларын хөгжүдериңиң планын аң салган.

СОВЕТ-СИРИЯ ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

ДАМАСК. (СЭТА-ның тускай корр.). Ында чоруу турар совет партия-чааа делегациянын болгаш САР-ның улау-тукчуларынын араалык чугаалажышкынар февраль 23-де эгездеп. Чугаалажышкынарда сирия талыс САР-ның премьер-министри Абдель Рахман Хлефат, совет талыс делегациянын баштайы, СЭКП ТК-ның Политбюрозуңуң кезигүү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының бирги ораакчызы К. Т. Мауруев олар баштап турар.

Совет аалчылар Сирияда

Чоокку Төвн чүктө эгезер тургустунган артырына ийи-де сонуурлаар. Тайысча чыныкчалык куштер 1967 чылдын июнда эгездеп бугу араб деес-хорлардын терилерин до-бсрал үндүрүрүн, КНО-ну шийтирлерин күзүсүрүн Чоокку Төвн чүктө бугу чуртгарынын болгаш улау-тарын, оңи иштинде Пале-стинаның араб улау-тарын орум баураар эгезерин бо-лог эрес-ажыктарын хунду-леп көөрүн Израильден негиз турар деп, К. Т. Мауруев оңи ийи чугаалаар.

Антиимпериалисттик үндү-лине араб чуртгарының чы-гыс деп Чоокку Төвн чүктө кризисин бүргөн шийтир-лери, делегация бугу деес-хорларын куштерин араб улау-тарын чыныкчалык кат-тыгыраарына иштеринде бо-лог бижылаарына дуу-лаар ийи.

Израиль аягынын ийи-жуктарын КНО-нуң чыгыш-партияны үндүрүлүш таар-мын шийтирлери, араб улау-тарын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Совет Эңгезели Пондрө тур-густунган бидеиш ийи-жуктарын үндүрүлүш таар-мын шийтирлери, араб улау-тарын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Ийи-Кидаттын улау-тарынга дүр аягынын импери-алисттик үндүрүлүш таар-мын шийтирлери, араб улау-тарын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

СЭКП-ниң болгаш Араб со-циалисттик чартыкта партия-нын араалык чугаалажышкы-нын бижылаар, хөгжүдериңиң улау-тарын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Партиянын XXIV съездинин ажилдакчы боттаандар даш «Тыва кобальт» комби-наттын гидрометаллургия цехиниң коллективин кызым-кай ажилдап турар.

В. ЧАДАМБА, Актриц фотолары.

«ЛУНА-20» АЙДА

Совет автоматтыг станция «Луна-20» ай кырында барып, чычча-биле хонуккан болган оңи хонуктуу-ну эңе баш-тай да-лаштыг чөтө болган. Ийи-жуктарын доктелешкенин чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

1972 чылдын февраль 21-де Москваның-биле 22 шак 19 ми-ну-та турла, автоматтыг станция «Луна-20» ай кыры-ла моон алааңга солоту-реф-

(СЭТА).

БАЙЫРЫГ ХУРАЛ

Дүн, Кызыл Политиктиг чырымынын бижылына Совет Армиянын болгаш Ше-риг-Далай Флодунун Хуну-не тураскаалган кайыскалалың

партия, совет болгаш хей-ни-ни талыкчыларын байыр-лыг турал болуп эртеки.

«Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Флодунун Хуну-не тураскаалган кайыскалалың» шийтеди

республиканың шери-кож-скалалың политиктиг кы-дизиниң чалыкчы С. Б. ХИСАМИДЕНОВ кылан.

Түндүгүнде Кызыл шери-горно-оңуңуң дайынчыла-ры концерт көрүскен.

Колхозтарда отчёттар болгаш соңгулаалар

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Чыл дүргүзүңа кылган ажил-хероонин түндүгү-дир. Четпестерин шүтүм-чүлүдиг бау-биле анализдеп, мурунда салган сорулга-ларын күзүсүр-биле кайы-аңа-мыр аразын чугаалаар даш, Чоокку Төвн чүктө аягынын чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Хура ажилдакчы, колхоз баштайгы черини, ревизию ком-миссиянын чыл дүргүзүңа чурткан ажилдарының талыс-биле плеткедорже колхоз-баштар кичөөтөй салган. Тоску беш чыл планынын бирги чы-лында колхозчуларын кай-чаар ажилдакчылар тодарай анализдеп болгаш чер даргазы эш М. Хунажык илеткелге айыткан. Мал ажилынын хөг-жүдериңиң чыныкчалык кат-тыгыраарына, Совет Эңгезели оңи-биле кайы аягынын аягынын таарышкан араб чуртгаро оларын кайы-аңа-мыр аразын бижылаар та-ла-биле дуулажышкы кор-сугу турар.

Техниктиг депшилге - чениң негелдези

Хаа-Хемниң хомур-даш разрезиниң коллектив тоску беш чылда күш-ажылчы бедирн көргүзүлгөни техникум депшилген дүргөдөдириниң аргаларын аныктап тургаш чедиң алып сорулганы салган. Разрезиниң Хаа-Хем участка чоокта чаа ажылгала кирген болза-даа бүдүрүлгө күчүзүн дүргөн шикээдир дээш боттут хемчеглерин алуур.

Чааза участканы күчүзүн бо беш чылда улгаттырып, чылда-на 195—200 муң тонна хомур-дашты казып тыварын планда көргөн. Бо чылгы план — 170 муң тонна хомур-дашты тывары. Бүдүрүлгениң эргелеп башкарап аппаратындан участкан ыраа-да болза, ында ажылгыр-кемиз, эп-найыралдыг быйык коллектив күрүнө мур-нунга болдунуң хүлээлгенин ак сепкилдиг күүсөдир турар. Чааза-аңың дагыжылары-ның аңыл-ижи-биле номчунчуну таныштырал.

САЙЗЫРАЛДЫҢ КУРЛАВЫРЛАРЫ

Дамырактар немешкен хем болган, тарык чоп каттышкан күш болган туралыг Чааза-аңың ишчилери-биле кады чурттаар. Ажылдар аас-кекиктиг болганга өөрүш-күм хайыр ийиң. Машиналар, экскаваторлар, «хемей-сымдыгы» улаштырып, ажал-иш хайыккан, ажалын аңгы-аңгы аал-ораны анаарга Бора-Оргада хомур-даш участка даштыг аттамын-тар бис. Хомур-дашты казып, тын турар техниканы башкарап өңүктөр Дөдүк-биле Фроленковтун күдөр-хүрө артынары көрүп тура, оларга чоргаларымыз, Ленин башканың хол-биле кылар ажылды машина-биле солдуру кайн хире ужу-дузалык оттур көрүп, бедирн үлээштин сактып көрө мен.

Кадыр-надыр эриктелгил карьерин эргилдир маңаа чуртуугу машиналары, чери оң-отт метр ханы казып, бай-лакты тын турарын көргөп, кичиниң утаң-болдун өлүш-түс хөдөөлүр-дир. СЖК-ниң XXIV съездинде Л. И. Брежневтиң «Эртем-техниктиг депшилге дээр, коммунизмниң материал-техниктиг базаның тургузарының кол базаның дээр» дөңгөп дашкалар иңгүзүлгөниң үлээштин, хүлээш алаң. Техниктиг депшилгениң ужу-дузалык ийиң-чеге сөс-биле үлээш чептес бис.

Партияның XXIV съездинин шийитилерин амыралар боттадырып, тоску беш чыл планын хуусаа бетинде күүсөдир техникум депшилгени дүргөдөдиринде узуу-биле ханаарык. Бо талазы-биле алаан хемчеглерин боттадырып келдизин. Бисте даг ажылды разрезин (моон мур-нунда мычаар адап турган, ол чапчыл-биле разрез дөңгөн) соңгу талазындан чоң тала-мычче чордуп орар. Ол тала аялбак, хомур-даштың кады 5-тен 10 метр чедир кылын. Оң шынары база бедир. Харыш мычангаш хомур-даштың хуудат болуу 2—3 хуу кызы-раалган. Ол участканы эки шынарың продукцияны чурду-руп чордуп турарымызга эртен чылда 85 муң рубль-дин камналга алынар.

Чаа техниканың ажылгала өңгөдөн. Ишкери 2,5 кубометр ускуштут «Э-2503» марканың экскаватору база ажылгаш эгелдеш. Механика бедирде боттут чаартылар бар. Иң-да «М-410» марканың маска-лар электр дөңгөү күчү-күштү-биле кичини магадла-нар. Ону бүдүрүлгө шик-төөккөндөн дарганын ажы-лы чытгаш, маска нагмычы-ны оскө ажылче ишчилтикен. Демир-дос чоңдурар чехи дөңгөмчтөк. 169 майыктың токар станокту тургушкан.

Ажылдалып турар. Ам аңаа бичеден улаң хемчегче че-дир нескетерин белеткен ап болур. Дөңгөп дөңгөп кырында автоматтыг башкарылганың аар чүкү көдүртүр крапш тургуска.

Автотранспорт гаражының бир талазында чедө бээр бис. Иңда мотор болган оскө-даа нескетер септээр өрөздөрдө аар ажылды механизастаан.

«БелАЗ-510» марканың улаң автомобилдериниң техниктиг хайгааралык технология дөңгөп өңгөдөн. Дагы-аңың бо сууржугаңында ди-зельдиг электр станцияны-ның болган подстанцияны өрөздөдирин өдө дөңгөп. Оң аңымында хары улаң үш экс-каватор, чер үттээр станок-ток күжү-биле ажылдап бо-лур апарган.

Бүдүрүлгениң механизаста-арының болган автоматиза-цияның чамалы аргаларын ажылгаанымызга эртен чыл-да хол-биле кылар, чүдүрер, дүңдүрер ажыл чүгө 200—230 тонна болган. А механизаста-арга-биле чүдүрүлгө бол-ган дүңдүрүлгө 2 муң 500 муң тонна чеккен.

Разрезче Сибириниң улаң энергияны дашкарап электр шугунуң тууду доосту бөөргө, чериниң кырында ка-дыктың довураң чейлди сөөртүр аңыл механизаста-тынар, темп бедир. «КРА-256» маргалыг автосамосвал-дары оң ийиң катан күштүг «БелАЗ-510» биле солдуру. Хем-чегин 2,5 кубометр ускуштут ийиң экскаватору 4,6 кубометр хемчегдиг «ЭКР-4» экскаватору-биле солду, оларын аңылгала кылар. Бо бүтү хемчеглер дээр техникум депшилгениң дүргөдөдирин ханаарыктың аргалары-дыр. Моон аңымында Чааза участкага күш-ажылдык бүдүрүлгө 1,3—1,5 катан өдөр.

Өвүрде Дус-Дагың боду бүткен дузун казып белетээр участок база техникум деп-шилгениң хөжүмдөдир алып. 1971 чылда ол бүдүрүлгө чаа техниканы кемей берген. Иң-да «Э-3015» марканың экска-ваторун аңылган, чаа карьер-ин тууду эгелдеш. Бо чылдыг бирин кварталында «ПС-100» деп көжүк чордур подстан-цияны болган оскө-даа тек-ника аймаа алып, ону ажал-далга кылар бис. Красно-ярскийн хомур-даш комби-надының тургуска төлөвлю-лин бугаар бүдүрүлгө толун алгидып, аңаа дизель станция-зын, механика цегин, хой ма-шиналар кирер гариятын бол-ган 4 кварталыг чурттага ка-мыккан, нини чурттаа чер-чегин алып.

Совет тоску беш чылдын 1971—1975 чылдар тоңузу-е Совет дөңгөмчтөк кол бү-дүрүлгө фондустары барык бу-дун чарлык катан өдөр. Беш чылдын бирги чымын түң-дөдөр бо планнарың боту-рун баштап турар. Бо түң-дөдөр 1971 чылда СССР-иң улаң ажал-агыйын хөд-үмдөдирин Күрүе плананың үлээштин дугайында СР-иң Топ статистика эр-геленин чоокта чаа парала дүргөн дашкаңында аңыл-ал болот.

Чурттуң экономикаг күчү-нүң өздөдирин үлээшче ма-териалдар, деринг эң ажалыг кы-лар ажалгала сорула салды-ны турар. Чүгө.

Совет экономиканың хем-чегдери, бир эвс бүгү бү-дүрүлгө аппаратында хем-чегин чүгө бир көпөөкө бе-рин көүдөдир болза, ол 4,5 миллиард рубль ажал немес-те продукцияны бээр, ма-териалды бүдүрүлгени алы-арының бүтү ажалгала хем-чегин ийи хууде күш-ажы-мы камнап ол болур хире-дүзү турар. Ол ажа-хорек-

гизерин күсөи-биле үш ми-лион ажал чурттакчыг хо-орайын тууду ол болур.

Бүдүрүлгениң ажалымы-совет улустуң чаагай амыл-далың улаң көдүрүлгениң үлээштин дөңгөп 1971 чылдын чазымында СЖК-ниң XXIV съездинге оңалган дөңгө-дөн. Олче орук капитал са-лымчылыгының ажалымы бедирденден, хамыктын мур-нунда төлөвлөмөккөниң шы-нарында эгелээр. Совет чурт бо талазы-биле улаң чедир-кинериг. Братск болган Красноярск гидроэлектростан-цияларын, Москвада Остан-кинское телевидение төвүнүң, Тольятти хоярында Волганың автоавоудунуң, Каманың ав-томобиль заводунуң кайгам-чыг төлөвлөдөдирин ма-наа айтыр-ла чедир. Ба-рымы талаа фирмаларын төлөвлөдөдир-биле деңгөөрө, Египетте Асуан гидроэнер-гетиктиг комплексиниң совет төлөвлөдөдир аңаа продукту-гун болган ажалыг болганын сагылдыр-ла чедир. Олар шугуңу техникум депшил-гениң бедир бедир дөңгөм-чтөк кыламын турар.

Күш-ажылчы судал

Чааза участканың разрезинде. А. МЕЛЬНИКОВТУҢ ФОТОЗУ.

Чарыш хей-аът кирип турар

Хаа-Хемниң хомур-даш разрезиниң Чааза участканың эп-найыралдыг коллектив беш чыл планын хуусаа бетинде күүсөдир дөңгөп чуртта калбарган чарыш-кырык, коммунист тургузуу-нуңа болдунуң салымчыны кы-рып турар. Кам чыл мурунда тур-гашыга бодарга, бистин бүдүрүл-гени күжүзү улаңган, техниктиг чепсеп-херекселдер көүдөдөн бол-ган хомур-даш тынжының кол ажал-дарын бүтү механизастаан. Уле-дир шугуңда көдөйгө, механика цегин, гарыш, дизельдиг электростан-ция, амыралдыг хандырылганың ба-жымын, кызыл-булун бар.

Бистин бүдүрүлгө социалист чарышты органиастааның деп-шил бөдөн. Бринадар, эгелчелер аразында чарыш турары-биле кер-гелештир ажалыңнар аразында тус-тус хүлээлгөп, бот-боттары ба-да чарышты. Тилекчилерин алд-арыткан хуудустар кызыл-булунда,

Чааза участканың разрезинде. А. МЕЛЬНИКОВТУҢ ФОТОЗУ.

СОЦИАЛИЗМНИҢ КАПИТАЛИЗМ-БИЛЕ МАРГЫЛДААЗЫ

Чаагай амыдыралдың дөрт үндөзүн

Ажыл бедир конструкцияларын болган материалдарын ажаллаарын, туудуну хуу-салаарын кызырып ол шийитилерде көргөн. А амык күчүзү болган бедир бүдү-рүлгө тургузулганың тех-никтиг комплекстериниң үлээ-линде туудуга камнап алган хуу бүтүгү продукцияны чү-гула шынарың бүдүрүлгө боттут көмөдөдир берип турар. Чүгө, улаң докка сугуңуңа туудуңу хуусааңың кызы-ра-ны чүгө чалгыс хүлө бедир 8—10 муң тонна шойун немей берип турар. Нефть ажалдап кылар талазы-биле 6 ми-лион тонна күчүзү тургуз-гунде 500 муң рубль хире продукцияны берип болур. Капитал салымчылыгының ажалымы бедириниң чүгү-ла куралыры болза оларын чаа туудугун, ажалдап турар бүдүрүлгөдөдир алыдарың, чаартырың аразында чоп хуулары болур. Ам ажалдап турар объектилерге капитал салымчылыгының мөөңөдирин алаан күштөдирген. 1971 чыл-да бөзүн СССР-ге 400 хире чаа улаң улетирү бүдүрүлгө, чүс-чүс бүдүрүлгөдөдир ажалгала кырган. Оларны чартык ке-зин хирез улаңуң хергелеш барааныңар бүдүрүр бүдү-рүлгөдөдир.

Ажылтыг чорукту экижиде-риниң оң оскө аргам болза, бүдүрүлгениң техниктиг дөң-гөмчтөк кылар.

Совет улустуң чаагай амыл-далың улаң көдүрүлгениң үлээштин дөңгөп өңгөдөн. Дагы-аңың бо сууржугаңында ди-зельдиг электр станцияны-ның болган подстанцияны өрөздөдирин өдө дөңгөп. Оң аңымында хары улаң үш экс-каватор, чер үттээр станок-ток күжү-биле ажылдап бо-лур апарган.

ийиң—деп, ишкелер чугаалай-дыр.

Хомур-даштың кырында до-вурак-сайын, хай-даштың чай-лап, ажалдаар шугуңу эңи-белеткен алаа, теминиң дүргөдөдир, кол продукцияны хомур-даштың бодурун арга-лары бар. Илчанаң дөңгө-беткек ажалдарын ишп ор-ганиастаары чүгүзү. Чааза-аңың дагыжылары бо участка-ны кичээлгөи күштөдиргени-даа таварыла эвс. Участокта бедир бүдүрүлгөдөдир чер үт-тээр станокту шикээткен. Станоктуң үттээр оңгарларын-че чазылдыр бүдүмдөдирин салган, черин чаа тепсинтер. Оң соонда экскаватор-биле касып, автоматизастаа чү-дүрүп, куруң породаны чай-ладыр.

Ишкелер ускуштут ийи экс-каватор хай-дашты козура-дыр «улаң» ап, үзүктел чок олустур-солустур машина-ны «КРА-3»-терже, «БелАЗ-3»-тарже урун турда, кыш-даа болза, довурак-доозун бургу-раар. Ол-ла дөңгөп доозунуңа наждак суг чаштырган ап-томашына чедир келди. Экс-каваторуң арттырын кааны сай-дорууңа бузгөдөр бөдө-идин турар.

А автоматизастаа шугуңу-лаан. Разрезче 12 «КРА-3», 2 «БелАЗ» ажалдан турар. 25 тонна чүштү сөөртүр кү-чүзү «БелАЗ-3» ам-даа немейр.

Хүлө-ле разрезиниң чоза-чылары 2000 кубометр куруң породаны чайлап сөөртүр ужурау. Хомур-дашты казып кааның оңгарларже довурак-сайын сөөртүр, орусту кы-рыгыңың күш-ажылдык бүдүрүлгөдөдир 1,3—1,5 хуу бедир. Ам хүлө-ле 2300 ку-

бөмөтүн сөөртүр турар бо-лур.

Хомур-даштың казтыг ажал-дың «арыгалаарында» ажал-чыларын коммунист бри-гада кылар каттыштырган. Ам чер үткелчелери, чоза-чылар, экскаваторщиктер, бузгөдөрлөр бот-бодунга дузалык, харымсалганы бе-литкен. Ажылга шийитилг, шак уаер, эң чидир чүгү-дөр чигитин Тыла АССР-иниң Даш Советиниң депута-ты Е. И. Фроленков сепкил ханышкын-биле чугаалап олурду.

Экскаватор азы оскө-даа техника улаң багырбай берзе, оң кезектерин механи-ка негине септеп чаарты-лар. Иңда токарлар Ю. Са-финулин, Г. Манячев, дарган И. Зайцев, каныккан К. Сам-буу болган оскө-даа улаң кезектерин дүргөн, бедир шынарың септеп турар.

Эртен январда участок 2900 тонна хомур-дашты ка-зып тыпкан, хергелчеге сайгарган. Ол дээрже планда 900 тонна хой болганы-дыр. Күш-ажылдык бүдүрүлгөдөдир планда 3,4 хуу бедир. Фе-вралда темп кудулаван. Ай-ның эртен 17 хууңуң би-рээшчиде-ле 2100 кубометр оңунга хүнде ортумаа-биле 2300 кубометр довуракты чай-лап, 90,5 тонна оңунга 120 тонна хомур-дашты ка-зып турар.

Дагылар салдырган сору-ланы бүтүн күүсөдир дээр-зинге чигитин чоп.

М. СМЕРНОВА.

ЧУРУКТА: хүн норманын үргүзү 120 хуу күүсөдир турар муныкчы чозаачы АНА-ТОЛИН ШТЫРЕВ, И. ДЕМИННИҢ фотозу.

В. БЕЛОШАПКИНА, оператор.

ХЕРЕГЛЕДИ ХАНДЫРА

Бай-Тайга районун Тазы көдө Советиниң элчелери бешти сессия-ны болуп эртен. Аңаа рай-онун тергелчелер шийи-лелин ажалының дуга-йында садыг кидилин эргелчелери А. Сарыла-рын ишкелдин дыңап, чугаалашкан.

1971 чылда районун са-дыг ажалдакчылары ба-раан саарыгазының пла-ны оңалганын 100,2 хуу күстөккен. Дөрт автола-ка 320 муң рубль бот-боду ба-рааның саар турган, 473 муң рубль чедирген. Хей-ништин чепменнег чег-лери далаага 116 хуу боттадырган.

1972 чылдын баштайы айында бараан саарыга-зының планын районун садыгжылары бааг эвс күстөккен.

Садыг ажалының мур-накчыларының саны чыл келген туудун-на өзү ту-рар. Оларга Монгуш Се-вильбаа, Аракча Сурак, Олак Төмүр, Николай Са-чак талалар.

Ажыл чоруну чугула тергелчелер барааны-биле гандылар кол турал-генин райоо коллектив чедир күстөккөи турарын сессия чептес деп дөң-гөдөн.

Район жай ажалды бо-лганда, иңда дык жай ажал-чыларга саар тур-гунан. Олар суулардан ирак чегерде чурттан, ажалдап турар. Илчанаң малчыларга ажал-чеге улаңуң болган куштура барааның эргөкчү чүгү-ла. Ону районун автола-калар үзүктөшкөиң ганды-ларын келгенин ишкел-реткен.

Кол чей продукция-ны элбиги быйырын турар-ын шынары куду, дуу-кеттес, чиз азы өргө бо-лдулар таварыгалаар эвс эвс.

Маазиинде бараанын көрүштө кыдыр дөң-гөдөн, өрттөн аспаан, аргы-иштер эргезин база чалдыг ажалгалаар тергелчелери каржы ажалдап шыаң барым-далагач чоруктары барын дөңгөдөткөп ишкелеткен.

Көдө Советиниң сессия-ны садыг ажалын эки-жидеринче улаңган шийи-лини хүлээш алаан.

Х. БИЧЕ-ООЛ, көдө Советиниң депутаты.

Кыштаглаашкын- шамчы фронт

ХЕМЧЕГЛЕРНИ АЛЫР

Тес-Хем районун девиэ-
ринде хар кылым дүшкөн, чам-
дык черлерде көрүктөп ха-
даан. Эртең, кезе кыркын
сөөк. Малды менди кыш ак-
тарында немелде бергезиш-
кинер ол бүгүдөн тыылган.
Ынчалла-даа ажил-агыйжы
эвес чоруктарынын уржундан
байдал улам нарында турар.
Бо үеде районда 4,9 муң бола
мал, 57,4 муң хой болгаш өс-
ке-даа чүзүн хой мал кыштаг-
лап турар. Февраль 11-де ме-
дэ-биле алырга, 3396 хой, 99
инек оолдаан. Январ айда
улук малдын хараашкыны эр-
теп чылдан хой. Бола мал-
дан 17 баш өлгөн, оон он
дөртү совхозка оонажыр. Өл-
гөн 180 хойну 103-жу база-
ла совхозтуу. Эртең чылдың
ол үези-биле деңизерге, ра-
йонда нийтизи-биле ол сан 3,2
катап өскөн. Шыкунуң хорам-
чазы база улгаткан. Бо факты-
лар байдалдын нарыннын хере-
чилеп турар-дыр.

Сиген курлавыры «Ак-
Эрик», «Чодураа» колхоздарда
элээн бар, оон малдын кодан-
нарда чедирген. Ол ажил-агый-
лар сиген белеткээринин план-
нарын күүсөдүн алган турган.
Оназа берге байдал — «Тес-
Хем» совхозта. Мында мал чез-
минин курлавыры эвезжээн,
чамдык кыштагларда шуут
тонгон. Илалгыя Берт-Даг
салбырының инекчилеринде

БИЖИКТИГ-ХАЯНЫҢ ХОЙЖУЗУ

Моңгуш Дөгүс-оол хой ажилында он чыл ашкан. Чайгы,
күсүк семитилгени хыямчалыг, кыпкы одаладышкыны-
ны билдиргичи оорганнастанында оон кодан хой чыл бүрү
менди боуш, төрүүр чүс хойга оонаштыр үргүчү 98-тен
өрү хураганны өсүрүп, хой бүрүзүндө 2500 граммдан куду
эвес дүктү кыргып ап келген.

Малчының хой ам хур кыштаггап турар, барык шууту
оолдапкан, төрөз 230 хойнуң 231 хураган менди маң-
дык, эң өзүп турар. Ол бо чылдан хой бүрүзүндө 2800
грамм дүк алып дөң сорулганын база-ла күүсөдүн шыдаар.

Барың-Хемчик.

КОНЦЕРТТИГ ААЛЧЫЛАР

Берт-Даг ортукма школын өөреникчилери чоокта Өртең
сүт-бараан фермазында солун концерттиг аалдап чораша.
Олар ферманың чамдык ажилдарында база дуулашкан.
Ферманың малчынары өөреникчилерге өөрүп четтиргенин
сеткилиниң хамзындан илереткен.

Мындыг үнүшкүнер-биле чоокку өске-даа фермаларга,
бригадаларга база барып турар. Ол чорук өөрелдигени
практика-биле холбаарында, школа-биле ада-невиң харыл-
заанын улам быжыдарында идиглиг.

Ө. ЧИЧМИТ.

Тес-Хем район.

БОДАЛДАР, КҮЗЕЛДЕР

Шамбалыгың Хадымда Куулар Норууңуң коданымда
төрүүр 700 амык хой бар, оон дөң кезин оолдапкан, ийне-
тешкин арбын болуу турары өөрүчүгү. Оон хой хур, ме-
ди. Маңда малчының чөптүг күзөл бодаалдарын илерет-
седим.

Төрөз хойга, чаш хураганга бээр сула үзүлгөн, автола-
ка шуут келбестөөн. Малчының бо талазы-биле каш удаа
дигөөс хандыраан. Совхозтун, салбырың удуруткучулары
малчынарга хаяа аалчы болуу турар.

Х. ДАДАР-ООЛ.

Танды район.

ЧӨПТҮГ НӨГӨЛДЕ

Чаш-Сууртун тос муң амык хой 24 коданда хур кыштаг-
лап турар, бо хүндөдө ийи муң амык хой төрөз, хураган
шууту менди. Элечкип амыклар, суурга чурттап дуга-
лымда малчынарың негедеси улуг, а совхозта тууду
ажылы онза хожудан турар.

Кыштагларда чуртталга бажыңнарың капитал септе-
генин кылбаан, суурда туудулар, алыска чуртталга ба-
жыңнары немешенип турар. Ону дары шиптирлээр, ээл-
чегин ажалче кирери күзөгүн.

Д. КЫЗЫЛ-ООЛ.

Өвүр район.

ЧЕМНИ ТӨТЧӨГЛЕВЕС

Тарлагың, Чангыс-Амгың, Кошаймың, «Өк» совхоз-
тун өске-даа черлеринде малчынары «дүжүт» амыкшы-
ның түлүк үезинде. В. Опержиктин, М. Доржуңуң база
өске-даа малчынарың чок хур, хураган менди.

Чамдык коданнарда мал чөм үстүп турар, а өскөлериңде
хей, харын-даа төтчөгөттүң турар. Зооветеринария ажил-
дакчыларың талазындан мындыг чепсес, асылга
харымсалга чок чорукту моон соңгар бодурубас херек.

М. МААЖЫК.

Бин-Хем район.

ЧАШ-ТАЛДЫҢ МАЛЧЫННАРЫ

Ак-Туруңуң Теректе, Чаш-Талда нийтизи-биле 320 амык
инек бар, бо хүндөдө 90 инек бызаалап, чаш төл шууту
менди. Бызаа ажаакчылары хонукта баш бүрүзүңе оонаш-
тыр 650 грамм немелде деңизин ап турар. Бызаалаашкын
массалыг уламчыланышаан.

Эртең чылдың, амык-даа үеде үлгерилг ажилдап, чоңуң-
га мактадып турар Дугар-оол, Дырыскын шыккан кадары-
ларын база өске-даа малчынарың демдөлгөзүн өөрүчүгү.

К. КОМБУ.

Улук-Хем район.

рар. Окчаа Донмиттин хойнуң
кажазын малчынары кыдып
эгелзөөн. Дамыл-оол, Амгыт,
Школа шыккан хойжуларын
малчыны одары чок, сиегин
эвезш. Чөм-не, чөм херек!
Улук хойга саваның-даа чир-
тир апаар, экин көргөн, оон
шынары шыбай. А чаш хура-
ганын канчаары? Совхозтун
өске салбырларында, харын-
даа өске ажил-агыйлардан са-
ваң-биле ногаан, чымчак си-
генин оранштырар арга чүл?
Холуксаалыг чөмнери берге-
дөөн коданнары онзаалп кө-
рүп, бээр апаар.

У. Шынаа салбырында ни-
ти байдал чүгээр-даа болза,
бергенде турар черлер база
бар. Амык хойжу Даш-оолда
азыраада турар тогу хой чүг-
ле саван чип турар, бичи ко-
мбиком бар. Чылыг суг берип
турар. Алак-Данда өшкүңү
база чамдык хойжу коданна-
ры кичээңгейге албас болза,
хоржок. Сары-Талда чүс амык
молдургаларын байдалы база
берге.

Берт-Даг салбырының хой-
жулары онза дүвүзүзүн үн-
дүрбейн турар. Ынчалла-даа
сакманчиктер чедиппес, авто-
лакалар келбес дөң хому-
далдар хой. Далбылаашкын
херэгелтенин турар кыштаг-
лар бар. Малчынарың амы-
дырал-хандырылганың онза
кичээңгейн кыштаглааш-
кының бо берге үезинде улам
күштөдүр ужурут. Ындыг
түрбүжө, автолакаларын
чамдык болгончок-ла урелик
болур, хой-хей коданнары он
эртө бээр, чугула барааннары
чок болуулар таварыгаларын
болдурубас хемчеглерин райпо
баштар чери (даргыз А. О-
нур), көдө Советтер кажан
чере алыры? Солун, сеткүүл
чедирилгенин чер-чере багай
органнастан, радиоприемни-

терни батареялары чогуңдан
хой-хей малчынары амыдырал-
дын шайкын агымдан чы-
дып каап турарын херекке
албайн барып болбас. Оон тур-
жус, чамдык, партия органи-
зациялары солун чагылганын
буу барымдаалап чорутканын-
дан чагылга чок малчынары
илереп келген. О. Шынаа сал-
бырының бир хойжу бригада-
дазынын малчынарының чар-
тык кезин солуннар чагыт-
паан.

Районнуң көдөз ажил-агый
эргелелинде бар медээлер-биле
алырга, хойнуң дөрттүн бир
кезини суг жип турар. Бо сан
малды сугтарында четпестер
барын база илереткен. Район-
да суг сөөртүр 15 машина,
тракторга кожар 10 суг үлөк-
чилери бар. Ынчалла-даа хе-
рек кырында чүгө 4 машина
чоруп турар. Суг дажымыр ма-
шиналарын өскөлериң чүк
сөөртүр кылдыр эде кылгылап
карыкан.

Бирги кварталда ажил-
агыйлар 400 центнер сүт,
1490 центнер ээти күрүңге
садар планныг. Ам херек кы-
рында чүгө 77 центнер сүт,
155 центнер ээти кирген. Оон
кырында чондан садып алган
82 центнер ээти немешкен.
Моон ап көргө, бирги квар-
талда район күрүңге-биле сана-
жыры бергенде турар.

Бо кыш районнуң мал ажи-
лында алаң бергезишкенин
таварыштырган. Ынчалла-
даа малчынарының хей-адын
көдүрүп, оларын амыдырал-
чуртталганын байдалдарын
экижип, олар-белчирин дал-
былап, мал чөмнөй тывар
болгаш камналгалыг чары-
жаар, сугтарындагы органи-
застан, кодан бүрүзү кичээ-
ңгейден салбайн ажилдап бол-
за, кышты чедипкиниң ажил
эртөрг арга бар.

А. ДЕМБРЕЛЬ,
«Шынык» кор.

ЭМЧИНИҢ ЧЫМЫЖЫ

— Четтирдим, эмчи! Силер-
нин тайылырлардан ам каа-
кадык кылдыр сөгөңдир мен
дөөрүн билдим — деп, хе-
рөөжөн кижиге анык эмчиге
өөрүшкүзүн илереткен. Ам э-
мчиге келбестерге ажырас.
Камнаныңар. Мээң баштайгы
чугаамның уткамын улам то-
дарадып кааң — улустун ол
дугайында өттүр сөгөңдир мын-
дыг үлөгөр сөзү бар болбазык-
не:

«Сагыш-биле азырың,
Сузун-биле экириң».

Эмчи ону чугаалап, демги
кижигин холун байырлап
тудуп кагды...

Бо чугаа Бин-Хемниң район
эмнелгезинге болган. Ийги а-
зыралгач эмчи Татьяна Сана-
ева Маалы бодунун ажилдап
келген чыдарынын иштинде
та чезе кижигин «Четтирдим,
эмчи!» дөң чаагай сөстөрүн
дынаан чүе.

Район эмнелгезинин поли-
клинказы № 6 кабинет,
Татьяна Санаева дүш сөөлүң-
де хулээп алышкын кылды.
Эмчинин келер шагында че-
дир бөзүн оон экинге ээл-
де көүдөй бээр. Районда
кайы-даа суурларында кел-
ген кижилерин апаа көрүп бо-
лур. Эш Маалы бодунун мер-
гезилине мык бердинген,

шинчир болгаш эмнээр тала-
зы-биле шырак эмчи дитип,
чонга сурагжаан.

Шак-ла мындыг болурун Та-
няна Санаеваның ажи-
лы чай-хос чок. Эртеңден эге-
леш ол эмнелгеге чыда эмне-
дип турар азыг кижилерин
шинчир, душ сөөлүңде —
хулээп алышкын кылды. Оон-
биле кады караа азыг кижилерин
база шинчип эмнээр.

Анык эмчи бодунун кол-
лективниң хой-ниги ажи-
лында база киржир үе-шакты
тып алып. Ол — район эмнел-
гезинде херөөжөннөр чөвүлели-
нин даргазынын орадакчы.
Хей-нигитиниң даалганы ак-
сеткилдиг күүсөдип турар.

Буннын мергезилин кижиге,
кызымкаккай анык спе-
циалист Татьяна Санаева
Маалыны чымжында улук
чедипкинериг болурун кым-
даа күзээр.

О. НАМЧЫЛАН.

ЧУРУКТА: терапевт Т. С.

Маалы хулээп алышкын үе-
зинде.

Фото К. МОНГУШУУ.

Пекинниң ийи арынның политиказы

„ПАЭЗЕ СЕРА“ СОЛУННУҢ ЧҮҮЛҮ

РИМ. (СЭТА). «Паэзе сера»
солун Инди-Кыдаттың узе-
тарынның тайбын болгаш
хемчеглерин чоруп дөң
чоокта чаа Версаль болган
Бүгү-делегей ассамблеяныг
Кыдат Улус Республикасының
киржиринде ойталааның
фактыларын тайылырлап
чүдүлүп наарааш, ол асаам-
блея бистин планетаның
демократтыг хой-нигитинин
АКШ-тың Инди-Кыдат а-
рессияны соксодарыңче бы-
жы шиптирлини көргүсөң
деп айткан.

Ол ассамблеяга киржирин-
де Пекинниң ойталаан чо-
руу дээр, АКШ-тың прези-
дентин-биле чугаалажыш-

кынар кылдыра, Вьетнам
Демократтыг Республикадан
чакыды-биле холдир дөң
кыдат удуруткучуларын кара
өжөгөр кылган чүдүлү болур
деп политиктиг хайааракчы-
лар болган ассамблеяны
организаторлары көрүп турар.

«Бир өсө Кыдат ол асаам-
блея киришкен болза, Ин-
ди-Кыдатка тайыкны ка-
тап тургузарыңды дугайында
оң киржикчилерин резолю-
цияда дөң башкалар укурга
таварыш ийи. Ынчалар ол
резолюция Мурнуу Вьетнам
Республиканың Революст
тур чаааның тайбын салып
дарында үндөмөстөгөн бол-
ган ол санадардан АКШ
шуут ойталап турары база

билдиргич болгай» деп солун
айткан.

— Бүгү-делегей ассамблеяны
ниң ийи резолюцияныг
наттыкып, бадылаар чорук
АКШ-тың президентинин
Пекинге баарында холбаштыр
КР-га болган АКШ-на-даа
таарыкча чок чорук болур деп
КР-пун удуруткучулары көр-
гөшөр-дир деп «Паэзе сера»
бизжөн. Чогуна оон жу-
рудан Пекинниң удуруткучу-
лары ассамблеяны чыдаары-
нын алаң соңгараларың,
тодаргайларга америк прези-
дентинин Пекинге ала-
рутуну соода кылларын бе-
ли Вьетнам Демократтыг
Республикадан негеп турган-
дыр.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Прези-
дент Р. Никсонун Кыдатта
барганыга холбаштыр фе-
раль 21-де Улустуң хурап ба-
жыңыга кылган шайлаага
дугайын америк солуннар кал-
бай-биле чырылып турар. Ол
шайлаага Чжоу Эн-лай бол-
ган Р. Никсон олар чүе чу-
галлаан болгаш кыдат тала
аңа «йөрөөл» салып турган
деп дындадып турар. Ол чу-
гаалар үезинде тала бүрүзү
шуут чажыды-биле бооп турар
кыдат-америк чугаалажыш-
кынарга хамаарылганын то-
даргай-биле илереткенин
демдөгөп турар.

Чжоу Эн-лайның чугаала-
ны-биле алырга, кыдат болгаш
америк талаарың күжениш-
кенин ачызында пайы-
ралдын харылааларын кылдыр
арга ам-на ажытылган бооп
турар. Ынчанга АКШ биле
Кыдатта аразында туруп тур-
ар чөрүдөөлөр моон соңгар
«күрүңгелер аразыга болза-
чоготур харылааларын тур-
гузарыңга шайкы болбас
апаар» деп кыдат премьер чу-
гаалаан.

Р. Никсон Чжоу Эн-лайга
мынча деп харылаан: «Бис-
тин мында кылп турар чүдү-
лөвүс делегейиң-даа өскөрт-
тиңи эрге-ажыктарың бис-
терин ужураштырган-дыр, ин-
чанга калдыс-даа чөрүд-

дөөлөрүн ол тооп көрбөй ба-
рып болур» — деп, президент
база онзаалп демдөгөп.

Ол чугаалажышкынарда
америк-кыдат харылаалардан
өске чүдүлөр дугайын база көр-
үп турарын оларын чуга-
лары херечилеп турар. Ын-
чанга делегей айткычларың
база мында чугаалажып турары
билдиргич.

Улустуң хураалдарың бажы-
ныга ийи шак үргүчүлөөн
шуугаанынын харылааа спут-
никтерин дамштыр Каттыш-
кан Штаттарың кол-кол теле-
визия станциялары ужуңга че-
дир көргүсөңиң америк со-
луннар демдөгөп турар. Ма-
наа холбаштыр «Вашингтон
постун» корреспондентинин
айтыканы: ийи Пекинге
турган американнар «кыдат
эрге-чакыргаларын бараалта-
каны эң-ийириң байдалын»
эскерип турганнар. Мындыг
байдалы кыдат өркөстүр
байдалы кыдат өркөстүр
гускан, чүе дээр, «Маонун
культура революцияның үе-
зинде империалист үе-ла
далдыг аймыллыг чорук деп
көргөш, хоруттап каан турган»
америк аялгаларын база күүсө-
дип турган деп солун ажы-
биле бизжөн.

«Нью-Йорк таймс» болгаш
өске-даа солуннар шайлаага
дугайын бизжэп, Р. Никсон бо-
луну чугаалып ону «Кайтам-
чыктыг америка» деп марш-би-
жэп.

«Нью-Йорк таймс» болгаш
өске-даа солуннар шайлаага
дугайын бизжэп, Р. Никсон бо-
луну чугаалып ону «Кайтам-
чыктыг америка» деп марш-би-
жэп.

БРАЗЗАВИЛЬ. (СЭТА). Конго Улус Республикасының күүрүңе эр-
гилдези кылды дөң орадажышкыны үе шаккан. Ол дугайын дындагылаан,
Браззавильде радиоу армияның реаксылыг идеягеттери сүтүзгө киришкен деп чар-
лаан. Мынчага чедир армияны кол штаның начальниг болуп турган майор Но-
акин Номби-Опанго сүтүзгөни удуруткучу болган дээрин радио дындактап. Респу-
бликаның президентин Мариа Игубиниң наймысалага чок турганын ажыдагылаан,
Номби-Опанго-Опанго Конгоун Куш-ажык партияның чамдык ажилдакчыларын
тудуп хоруттап деп, дындагыда айткан.

Бо үеде Браззавильде дүвүзүзүн чок. Хоорайныг кудумчуларында шериг ке-
зектери таңынылап чоруп турар, а бүгү чугула объектилерин конго армияныг бол-
гаш улусчу милицияныг отрядтары таңынылап турар.

МТИ—СЭТА-ның фотозу.

МУРНУУ ВЬЕТНАМДА, Л А О С Т А

ХАНОИ. (СЭТА). Мурнуу
Вьетнамның патриоттары дай-
зынга улук согушкунуңары
таварыштырарын үргүчүлө-
вишаан. Парлааганым Хо-
стала агентлигининг дында-
дып турары-биле алырга,
улусчу сепектиг күштерин
дайыкчылары Ратый (Ме-
нон) девиэсиринде моңуга
Февраль 13 болган 14 хүне-
ринде тулчушкунуңар үе-
нде дайышкын 120 солдат-
тары чыксаалап үчүдүр.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

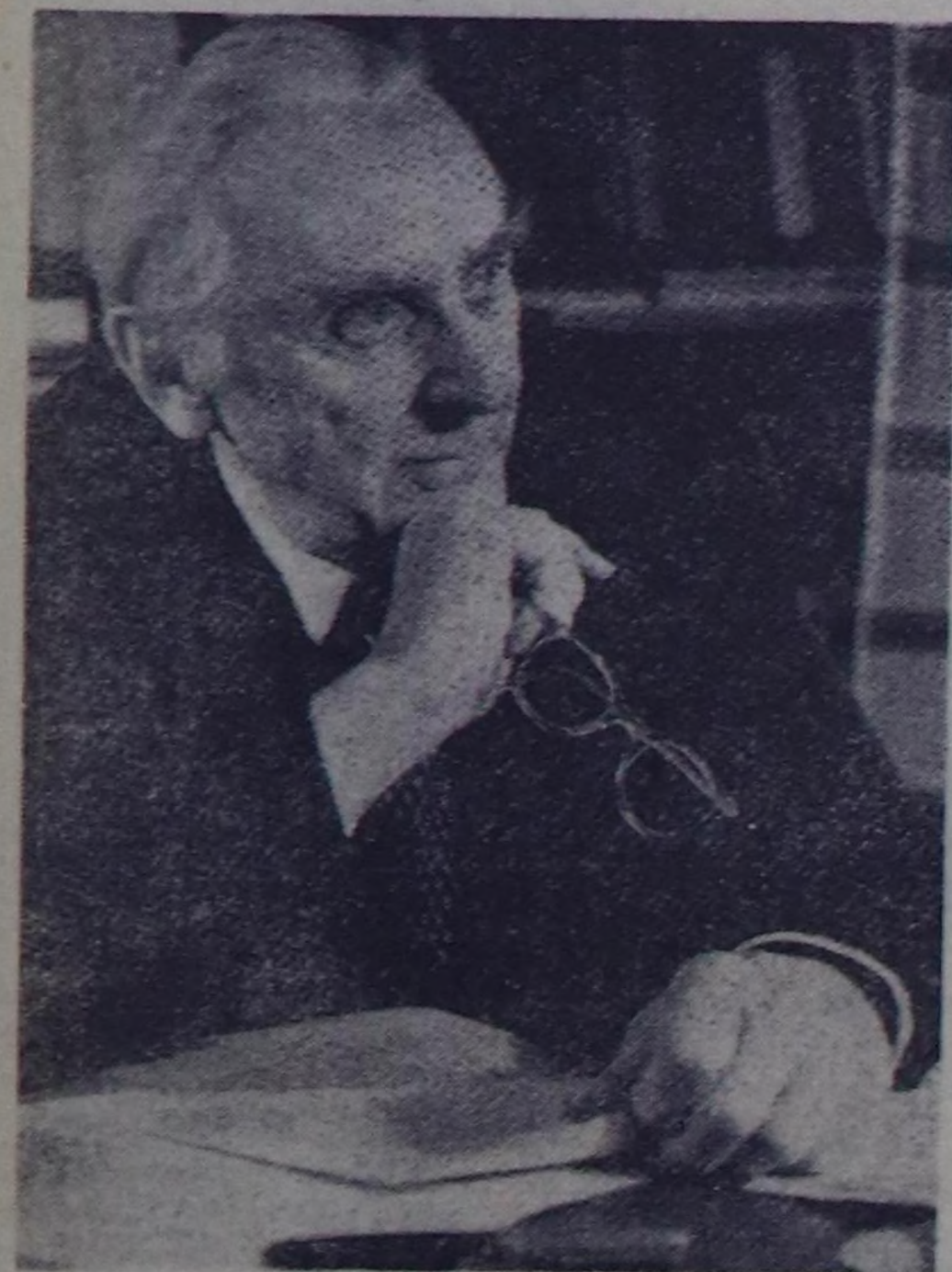
Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Ол ашкан Февраль 18 бол-
ган 19 хүнеринде Айту бол-
ган Лаван дээр (Куангчи
жоңула) шериг баазаларын
патриоттар үтөр-боолар-биле
күштүг согушкун кылган.

Б и с т и ц
календары вы с

Февраль 24-те эң суратлы совет чогаалчы Социалисттик Күш-ажылың Маадры Константин Александрович Федин 80 жарапкан. Ол бекем ажыг чыл дугурунда эң-не чүүл буржуяларныкы профессионал чогаалчыны бооп амылдап келген. Ынчангаш ол дына хай очерктери болгаш расказтары, шикилери болгаш романнары, чүдлери болгаш фелетоннары бижиэн. Боудуң башкызынч дугайында, совет литератураның улуг үндөлүкчизининч дугайында болгаш 20-ги чылдарныкы литературлук амыдаралыкы дугайында боудуң «Горький бистин аравыста» деп санкышкын номун К. А. Федин чээрби чыл дугурунда бижип келген.

Кайгамчытыгы чечен дыл-биле бижиэн болгаш совет классика апарган эң дээр номнарыга чогаалчы орус кижинин, тургусуңчу, бузуурлук коммунисттик, хамзаты болгаш дайынчы кижинин революсчу аажы-чаңының хеирлентилги тургустунганын көргүзүп турар.

Амгы үеде Константин Александрович «Одаг» деп романынчык ийгиг номун чогаалдып турар. Ол ном «Баштайгы аорушкылар» болгаш «Анаа звыс чай» деп номнар-биле кады төгүлүг трилогия болур.

К. А. Федин хай-ниги амыланыг хай үс-шакты эртирип турар. Ол—чурттуң Дээди Соуденинч депутаты, СССР-ниң Чогаалчылар эвилелинч даргазы.

Чогаалчы Ленин ордени-биле, Күш-ажылың Кызыл Туу ордени-биле ийи катап шаңкталган, а 1955 чылдан бээр СССР-ниң Эртемер академиязынын чигине кеежигүүн.

Константин Александрович кайжан-кезде «Боудуң чуртап турар үезинге, боудуң нийитилесине, боудуң улзунга... аажы-дузизин чедирер» дээш чүтүп чоруур.

В. САВОСТЬЯНОВТУН фототзу.
(СЭТА-ның фотохрониказы).

ААС-КЕЖИИ

Сурлагыч совет чогаалчы Константин Александрович Федин 80 карлаан.

1969 чылдын март айнын чутуулде Москвага анык каагаччыларнын Бугг-авдлар били болгавын билдир бе. Аа Совет Эмлетинин азыр-аа болунгаринан 250 ки- киришкен. Ук хуралга ты- нын анык чогаалчыты бо- ки кирир аак-кежи меоа барышан.

Март 25-те «Юность» деп чылчар бакынчыга хура- лынган. Аага эге сөстү Константин Александрович Фе- дин алган. анык чогаалчылар- байыр чедирп, чечен чо- алдын чогуу кижиздер хе- кеке учур-дузавын болган чон-биз харылаазынны айгында тода болук бил- гирп чугаа кылган.

Хоочун чогаалчыны Литте- торларын Топ бакынчыга мурнунда чангыс, эвс- да керүмде-даа, сагал берин чыккет кылп тургавын андаван кижл мен. Бу удаа- оон үвүн даянпал, көгөрен- оттар шыкпал каракта- рынче тиге кайгал олтурдун.

Караста — кжизин сеткил- сазгызынын илередикчери- дир деп чүвени мычпал билген мен.

Назы-тары улангы бер- даа. Константин Александровичини кылжы кашпайгы үвүнде чүреске чоок сагыз- да бир аян барын билп ол- турдун.

Оон чогаалдарын институт- ка өөрөтп тура, ханымы-би- ле тапкыл мен. Илангы «Балгытай» өөрүшүрүк: «Аага эвс чай», «Благ» деп романдарын маадырлары революциянч хероэ, Төрзөв чүрг, чону дашт деиоисчары- ва.

К. А. Фединни чогаалчыкы ажылынын кол углангымы- ны Төрзөв чүртка, оон чогу- га бердинишкн боо тувар.

Хей националдык совет чечен чогаалда Константин Александрович Федин шыкпал чечен чогаалдын байгамчык- зарганарын бары номукчу- буртууге уауз аак-кежи.

Монгуш ДОРЖУ.

Өвүр район.

Олчалыг билеттер

Бұзыл хоорайның ажалға жазасы лотерея билеттердің 1972 жылда ийгі үйдеуінегізін тәлсізінін чоруду т-ур. Байтайғы дөрт күнде лотерея билеттерінге 3 муң рубль нити түңкү тәлзін.

Виктор Гордеевич Шешин шадан бзэр-ле мотоцикл садып аыңнал азырын күзеп чорам. Мотосиал—эки-ле эт, чын хоорай даштыңче агазрал, каттал, мөгүөл хал турга магалы-ла. Виктор Шешин лотерея билеттерін үрүлчү садып ал турза-даа, чүнү-даа ойнал албайн келген. Е 1972 жылда ол 740 рубль өртенгит «ИМ-Юпитер» мото-милди чынал алган.

— Хевистиг болурун конугу-ла күзеп чорам мен, ал ба-гыш иштин аял кирилп, мазааар болгай. Ховис ойнал ала-гыңга дыңа өрөдүм—деп Валентина Пантелеевна Зуброва уугагал-дыр. Ол 82 рубль өртенгит хевисти ойнал алган.

Борбак Очу-солонна Менгуш бөле пөксөмон Устинья Пан-тратовна Пөргөбөва боттарының байырлаы Март 8-ти тава-шыштыр чөкөтөн кылган 64 рубль өртенгит аржыылдары ус-тузудаа ойнал алганнар.

К. ПОДСАДНИКОВА

Б у р я т А С С Р - д е н ч а г а а
УТТУНДУРБАС ТЫВА ЧОНУМ

Тарзан Бурагызлама дага калат тедди махсус. Дунья ордендизин оларга болгаш балет театрында чыгыш көчөгөшүн балеттер кезежизинде окур мек. «Кармен-сюита» деп балетке мөөн шакты ачылганда азегиин жипин СССР-нин уузустук артына Лариса Салеховна тапшырган уруп кезирге чыгышларын диниматтан адыш чаккан гүзүл ады.

Чапсарга өөрчү-биле калы кордордо олуштуктор чорутурума кара баштан аныкк кыс мөөнө калган, бургант эөөс, а орустал мөөнлөп көш:

— Тывалар. Чалышкыч бот-чыгарыштар артистеринде силерге баарлар чыгарып, ач-ке чагай музоз-шарыктын тапшыгыч чүш-ден тургалат. Чалышкыч кезирте, Улан-Удэнин культуру институтун студентин. «Салгы ансамблинч тапшыгыч хораз Татьяна Монгуш болду.

Шынаал-ла, эл-оорутт килиген бай кыш кызын курган Тываны, оод чагай-сенткиден, аныгыч болгаш уран чүүлге мөөн чонуга уттур артык.

1971 жыл мөөн көчөгөдизинч Нам-

дарыгга ояңа черин ээлээр. Чүтө дөңсө оң чылын мен акы-дуума бы-
тылгы кескүлүмдөй айып бараан то-
лугу, кескүлүмдөй бүтү районга
рылыга оң көргүзөр аас-кеңиге
ботта мен.

— Монгуш-Тайга, Току, Эрия, Ча-
лына дили толугаа черин-дүмө чок.
Чер болганга менен на чоң элек, үр
көбүнчө төрөл-биле бар дөмөй хү-
дана на турган.

— Эришпапа Нарынга көңүлү көр-
гүзүр чедө берген, спикерге ушере-
лө белетилген, турукта көрдөрдө
уаусуң чүтүмдөй дымалды.

— Аалымды келген-на төрөөм
Кыдыр Балысметти талымлаарын
көргө дөңсө кели мен. Билет көң
качарың?—деп, бир малчын аңак
мөңдөп чүтүлдөдү.

Мен дораян-на ушун көргөм, күлү
жылдыздым, ушун-биле атуругуң
алган, малчыны бири оорутпа
оорутуң алган ба.

Ош-да райончугу Мөңгөтө көңүлү
доо-дугаа ошолдө мени спикалыа үр-
дүрбөстө, бураттан мыраал көң дөң
туруп берген. Калчарар боор, кире-
чертең-биле, мыраар ужура таар-
рылыаа мөң.

Элеия сууга аалтылар болжолдо-
го оорунда ортукм шкөлөнүн бөлү-
кө өрөөнчөлөрү чейин келген,
В. И. Тейсенийн портедрия,
орус дылда таш помаран, белен-
келген. Ылада мэл дүйдөйдө ач-
чылым остерия бөлүкчө болду. О-
шубектеи бөлүкчөмүнүн эң күндү-
зүгү чейинде сазын алып, хиро-
дуге топчан көрүп казы турар мей.

Чалдык — Тыванын баша бер суу-
ру, булуңунагынын бирөөсү. Ылада
Културга бөлүнүп чыгында Тыва
АССР-нын культурунагынын алдында
айылдыгынын Ош Кара-чыкыда
дүңдүгү ташыч бөлүкчөмүнүн
кычыкчалары-баша ташычар, аларга
арга-сүмөйи-дө калар ууш менен
оталканы. Олар профессионалдык
деңгээге бычч тептөө-дө болта
тамы ууш түтүгүнө бузуду ыла-
чыкка тикчилер-дир. Республина
өрдүндөгү оларын «Кара-кычтар»,
«Төсөөчөлөр», «Ийди танды» деп
атайылары бирге арганы аламы
болуш көрүп, өөрүшкүнү алардын
турдум.

Республина коралдыа көрүш тур-
да Чалдындагы келет ташчылар-
ын таштыгындагы айла-кычыга чы-

лаан. Олардын биле калы барган, кийин тапшымы барайын-беле кеп берип турганын дүүлүк чүөкө менен багыттайла жекер арткаан.

Кийинки учурашкандары саяк кетипте РСФСРдин уран чүтүүнүн алдары айкалышканын, Тыла АССР-нин алдарын арттып, Тыла АССР-нин Күрүтө шаңалынын таурасына Адемен Чыргал-оолдун ду-танымда каш сою. Од—Тылада та-уанымды кызылсериян баросун джир-тин чытаган. Адемен Боктаевке меню «Халыкы тапшымы» белетке-ринге уулт дүзүн жоргускен.

Күрүтө филармониянын дирек-тору, Тыла АССР-нин культурам-ны алдарын айкалышканын Роллол Далай-оол болатан эскелер-да меню жек уулам сумелерин берип, кай-наар барын, концерт маршудун тургусчуа турду.

Тылага чорашып, чоңун уран чүтүүнүн кайы кай сайыраанын бо-дуу кармаа-биле коруп, бет-ти-мизин арттыртып, өөрүшкүнү уекеян турду. Бет-тапшыгы уран чүтү силеи билеи-да сайыраа-дыкымаа хорордун чок. А профес-сионал уран чүтү билеи силерини-миз сайыраанын билгизип, бо-лоо

Бүгдэлээж мэдмэг үе силерге үндэс келер дээринге бугулар мөн.

Тывада тавны уран чулуу тугу гүлдүктөдө. Коллекция бүтүрүмүндүр шаа-беле таңымалары тугу тугу, човуна баралтамын тугу.

Бүгдүлөк тугулар өөрлөгө чөйрө дооскан септөлүктөдө чыдап, аларын районнарга бөлүп, бөлүк бөлүк бугулар бугулар уран тугу улам-на сайкыраар дээр чүгүлөт.

Адактын соолда СЭКП-ийн Талды районунун пийти секретары Наталья Тугулу-Нарыны тугуларын калп соо. Ол тугулар өөрлөгө чөйрө дооскан-да бөлүк бугулар, тугуларын талпы тугурукчузу. Оң тугурукта таңымалары республика өөрлөгөнгө уруг согуурал-беле көргөн мөн.

Улам-Удугу Тывага келер экинчирк. Бүгдүлөк мөн калклар да ааааа тугулар-беле хуулап аааа, мөнчө уран, утуулурун тугу човуу кездеме мөн чүгүлөт.

Силерин-беле бөлүк тугу угу-рашкы, эртин чүгүлөт.

Иван БАДМАЕВ,
Бурят АССР-ийн алдары
таңым, таңым.

Улам-Удугу

Грузинның улустың таңызының алдарыг ансамбли бистиги чуртуеуста суражаа.

ТУРУКТА: Хэрэжннэр болуу Картули деп национал
анцмын куусейл тур.
М. Хенче-Карамын фотому.

КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ

КИЖИ БҮРҮЗҮНҮН ХЕРЭЭ

Коюлду-дүрүмү болгон эр-
туурмуу батыштарга талаа-
га-опа ажалдыгы из тутуула
галагынычы кыжыр-бете
нияз, хамааты кыжыны ния-
тедиз мурунгу бодуну ху-
далагыны из билер чоруну.
Коюлду-дүрүмү негеделе-
не кезеке куустекке гурар
ачычтарам тохтукер бол-
тур. Медресетер хамааты бу-
дүзү чүтө боду коюлду-
дүрүмү салгыр эмес, харын оу-
дурган, кыжыр-бете, дөм
мисемен кукуту дүзүл-
үмүнү, коюлду-дүрүмү а-
галак коеру кизи бүзүлүш-
дунуң бузусун болзаң ку-
рур укуктар дээрин СС КН
ин XIV сессияда айткыла.
Коюлду-дүрүмү салгыр дөм
кыды чөп-чөгө боттанды-
кында бистиң райоңда пар-

маалымат көрүчүлүгү
 чыгарып, болгаш хой-
 нугу сагымга талаш-
 чыктарды атууда
 эртен чыдагы
 район Советинде
 нита баш тургусам,
 ая болгон Советтер
 орнук доктормол көр-
 җар дузам райончу
 тратыпты даа хой-
 ортанизацияларым
 га чыгуу ууру-дузам
 турган, бооматкан
 атуу болгон хой-
 нугу талаш-
 бым, атуу ажал-агым
 чедикчиликте
 оянт, куш-аылым
 кулачу болгон киз-
 културалык бекде-
 җер кол чери — ээзери
 ар.

[illegible]

13.10, 13.43, 18.20, 20.55 тарда.

«КАА-ХЕМ»: «Даорин даалгаварын халхы» 4-сү (хөсөөтөр) 15.15

ДОСААФ-ын Кзылмал ден эгэлэл, 1-11-ийн күрстэрга сүргүзүдэр халхм 21-ден эгелен техн лектор.

Апрельдин 10-дан эгел-бот-өөрелден-биге белегал (бот күзүлден) апрельдин 3-тен эгелел өвч Автоматолукдуу адренна кудумчузу, № 49 ба

Красноярск

20.50 шантада.
«ВОСТОК»: Кивчонымды Б.
«Дэргэ» мындаагыларын
хаазы» (1-ги, 2-ги кээстери)
16.40, 20 шантада.

автомотоклубу бу чылдыг март 1-кестэ чоллаачыларын белеткээр ээи алдырн чарлар тур. Февралдымунум дужлар, кижилерни бени

I-II класстың чоллаачыларын деп эгелээр. Мотоциклдестерин болжол чоллаачыларын бу чылдыг аңдыр.

Кытыг хоорай, Интернациональ.

[illegible][illegible]

ыңар көдөз про-
 фессор ууна-
 чылары баян
 айтат.
 Чортоогулар-
 куузу үнү-
 чүсү Чон-
 киендикчи-
 чортооликчи-
 чортоо хөр-
 мөсү баян-
 алаанчыны кам-
 чыныккан хө-
 нөрү үрө-
 нү, хөрмөт ү-
 дагылары б-
 гын савгасы
 Уушкучу-
 ыны үрө-
 нүсү кижиз-
 арлар бот-
 туу туура-оп-
 тунат суу-
 чынык хө-
 нөрүсү, тек-
 тикчи бол-
 бузе артыч
 байдал 1970-
 даа даяа ө-
 чүрүм көр-
 туу. "Чадгаан-
 дады эки деп
 оо-
 ли админис-
 тиш органи-
 таланын ко-
 катканыда.
 Кемия: кер-
 руктарын чы-
 амты үдө кө-
 ссесиялары-
 куру-турум кам-
 идеринчи то-
 лери ажалдан кы-

техникум
өөредилг
п у н
Хү пункт 1973—75 өөр
те чигдэлл дараалын
өжилдөг тээгэл-биле
рөддөж салбарын сур
баргуулал аар.
Үгсүгүр баралманы
аарсөөдөнниси.
Аш-чөк баралманы
барсөөдөнниси.
Вүгсүгүгүр үчөдү.
Кооператив сайманы т
юдниси.

унуң Тывада
-консультация
Т у з у

ундур бижылар.
Херексакчилер иштисел-
тин, сайынчылар азы баарымы
өөрдүндү нурункан дуулайыда
бизчи.

Сее класс дооскиннар орус
дылаа диктант, математикте
оас-биле ачкыж дугаар.

10 класс дооскиннар шунту
сабыраары кирериниң экзам-
меннериже орус дылаа бол-
гаш литературага чосалык

Этнхилдмн аяардм район-
д партиа ахыл-ахыл актив-
ия хуралтыш эл хуузу-
судтарыш дэргаларын,
тусу эки тара дружина-
лаз коммандирлерин, проф-
есседерин ахылчы кон-
сультатория дэргаларын
ахыл оюндм ахыл актив-
ия хуралтыш ахыл ахыл
административ орган-
нарышчы, хой-ниги тиз-
ахыл чыл илтине чорут-
мн ахылчын түннел чууа-
ткан болгом мон соңгар-
соруларын ахылдм
ахыл. Райончу чурткан
бүтү черлерине чосур
мон-чурум тургуар даш
ахылчы, ахылчыжарм
ахыл-хонерлер ахылдм
ахыл.

[illegible][illegible]

Хердаскелер кооперативы болгаш күүрне сайдыыштыг ажылында тараарында ичкимак талал алып, Сөөкеш он класс доорбаккан калал алып. Сөг класс калал 4 чма, 3 класс калал 2 чма, 2 класс калал 2 чма, 1 класс калал 2 чма барыны.

Тегискини кирерлеринде документтилерин ажал:

Директоруну адмына бичиришчил.

Билиштин дүгүндөгү чинизде ажа аттестат (болжолдуу).

Ишмари.

Эчки ишмындылас.

2х4 деңгээлиде дүктү чыгарып бергизиптир.

Бүтүргүндөгү дүртүктү чыгарып бергизиптир.

Чуу ат салгыны куш-ажа.

Паттеринин тоскалыг ажал.

пашмир. Оюн ачытас теңгөсө-
дөстө. Кызылдарымко, кыярат
дөстө, тилимди өс-бүлө, бүткө
тыр болгым паштанишкын сал-
гыраргымын — математиканы
өс-бүлө өздөм дүкүр.

Документтерин март 1-ден
төгөлсн. Кызыл хазарба өрө-
дөстө-консервацияны пункту-
лундо талдоо аям.

Кыргынын атаманын паш-
тыда Кызыл хазарба болуп-
тур. 1-ден 30-ге чейин.
Тырдугу 1-ден 30-ге чейин.

Документтерин өрө-
дөстө хазарба чорудар: Кызыл
хазар, Шетикни-Кызыл
куудумуу 41, кооператив
учурайтасы, текстилмунун
өрө-дөстө салгырыны өрө-
дөстө-консервацияны пункту-
лундо талдоо аям.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ФЕВРАЛЬ 24-ТЕ

КЫЗЫЛДАН

19.00—Телемэдээлэр. 19.15—**«Тайм-аут»**. Документалдыг фильм. 19.35—Телемэдээлэр. 19.50—Чарлалдар, реклама. 19.55—**«Сочи—69»**. Фильм-портрет.

МОСКВАДАН

20.30—Дамчыллагчын программасы. 20.35—Б. Горбатов—**«Дамас»**. Телемнпнчн баштайгы үндүртөгөс. 21.50—

да 5—10 метр чедер. Агаарын температурасы 13—18 град. соор.

Кымышта бурзгар, бите калар. Барыны угаанышымызны хаттй дүрснн секунда да 3—7 метр тепер. Агаарын температурасы 14—16 град. соок болур.

Редитор В. С. ШАРАВИН

ИЗВЕЩЕНИЕ

ФЕВРАЛЬ 24-ТЕ

**«НАПЫРАЛ»: «Россия им-
перизмизми дужагасан азы
ада катал туттурбастар»**
(1-ги, 2-ги коаекстери) 10,30,
13,10, 15,45, 18,20, 20,55 ша-
ктарда.

**«КАА-ХЕМ»: «Дээрги жы-
лаагыларины хаалы» (3-жү,
1-нү коекстери) 15,15, 19**
шактарда.

**«ПИОНЕР»: «Эдирлер эри-
ужук уери» 9, 10,50, «Исте-
мени» 12,40, 14,40, 16,40, 18,30,
20,50 шактарда.**
**«ВОСТОК»: Кинотымыр ба-
дээрги мылаагыларины
хаалы» (1-ги, 2-ги коаекстери)
16,40, 20 шактарда.**

ДОСААФ-тын Кызылда автомотоклубу бо чылдыг март 1-ден эгелзот, I-II-III кластыц чолаачыларыни белеткээр курстарга сургууларду хулаа алырын чарлан тур. Февралдыг 21-ден эгелзен техминимуму дужаар, кижилерни белеткээр.

Апрельдин 10-дан эгелзен I-II кластыц чолаачыларыни бот-воредиаге-биял белеткек эгелээр. Мототинистерини болгали (бот куулсади) эрегин чолаачыларыни бо чылдыг апрельдин 3-тен эгелээр воредир.

Автомотоклубтун адреси: Кымыл хоорай, Интернациональная кудумчуу, № 49 багын.

Красноярсктин кооператив
техникумунун Тывада
өөредилге-консультация
пунктузу

Ук пункт 1972—73 өөредил-
ге чыгында дараажында мур-
жындар талдам-был бот-
одыла салбырын сургуулар
хүлэс алмр.
Уагустур бираажыныкы то-
дорөгдөниси.
Ачы-чир бираажыныкы то-
дорөгдөниси.
Бүтүлгөр үгүдү.
Кооператив сайманын пачы-
кыкын.
Херэгескичтер кооператив-
чанын болжаш күрүн сайманын
ажыдаг туураларын тек-
тикумга хүлэс алмр. Сес бол-
жаш он класс доосканнарны
хүлэс алмр. Сес класс дооскан-
нар 4 чмы, он класс дооскан-
нар 2 чмы өөренир.
Тектикумга кирерлер дала-
жында документилерни дур-
лар.
Директоруну ачына биди-
тиштин.
Ыйлышын дусайында тер-
лесе азы аттестат (боду).
Нембери.
Жаңы тизмизалды.
Жаңы жемизилик дур чуру.
Бүбүрүлүшкүндү дуртууру-
чу ат саласын кушажыла
птеригичи тоолдын азы он

үндүр бижиле.
Херэгескичтер ниитилели-
нин, сайманын азы болжашы
өөредил чоруккан дусайында
бижиле.
Сес класс доосканнар орус
далажы доктант, математикте
асылга ажыган дусуар.
10 класс доосканнар шунту
салбырларга киреринин ажы-
меттеринге орус далажы бо-
жаш литературсага чогады-
бижиле. (Он ачында тодорө-
дөниси салбырларыны кире-
лер тизмизди асыл-бис, бүтүл-
гөр болжаш планнашкын сал-
бырларыны — математикте
асыл-бис ажыган дусуар.
Документилерни жорт 1-ден
ажыган. Кымыл маарыда өө-
редилге-консультация пункту-
зуна хүлэс алмр.
Киреринин ажыметтерин ий-
дад Кымыл хараайына болу-
рушду 11-ден 20-ге чедир
пунктуду 11-ден 20-ге чедир.
Документилерин дараажы-
да едирге чорудар: Кымыл
доорай, Шетиник-Качачко
кушучуу 41, кооператив
учылыгы, тектикумун бот-
өөредилге салбырын өө-
редилге-консультация пунктузу,
тел. 55—58.

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС:

Кызыл, Шетиялин-Кравченко кучумчузу, башын №3, ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 24-63, редакторун оралкыларынын 35-24, пропаганда кылдынын 23-54, харыскалгылы секретарынын 23-35, партиялы амырал кылдынын 37-13, культура кылдынын 23-54, кызыл ажы-агый кылдынын 21-47, улустун кылдынын 22-64, чагга кылдынын 41-27, аймакка, база совет тургузат кылдынын 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 27-41. Салун келбей барганга 32-75 телефонго доолаар.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин танында Тыванын ном үндүрөр черинин республика типографиясы (Кызыл, Шетинкин-Бравченко бүтүмүзү 1)

Солун неделяда
6 катап үнөр

TC--00241